

Vergaderjaar 2017–2018

34 866

Verslag van een werkbezoek van de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan het Caribisch deel van het Koninkrijk

A/ nr. 1

VERSLAG VAN EEN WERKBEZOEK

Vastgesteld op 24 januari 2018

De Voorzitters van Eerste en Tweede Kamer hebben van zaterdag 6 januari 2018 tot zondag 14 januari 2018 een bezoek gebracht aan het Caribische deel van het Koninkrijk. Zij bezochten de Bovenwindse eilanden in het bijzonder om kennis te nemen van de verwoestingen die de orkanen Irma, José en Maria hebben aangericht en de activiteiten die in het kader van de wederopbouw worden uitgevoerd. De Voorzitters hebben aan dit bezoek ook een kennismakingsbezoek aan Aruba, Curaçao en Bonaire gekoppeld. De Voorzitters werden begeleid door de Griffier van de Eerste Kamer G.J.A. Hamilton, plaatsvervangend griffiers van de Eerste en Tweede Kamer F.J. Bergman en T.N.J. de Lange, en protocoladviseur Tweede Kamer M. Pos.

In onderstaand verslag worden de hoofdlijnen van dit kennismakingsbezoek kort weergegeven. Het volledige programma van het bezoek is als bijlage bij dit verslag opgenomen.

De Voorzitters danken alle gesprekspartners en degenen die betrokken zijn geweest bij het organiseren en de inhoudelijke voorbereiding van dit bezoek. De hartelijke ontvangst en de goede begeleiding en informatievoorziening van de Voorzitters hebben in belangrijke mate bijgedragen aan het welslagen van het bezoek.

De Voorzitter van de Eerste Kamer,
Broekers-Knol

De Voorzitter van de Tweede Kamer,
Arib

Zaterdag 6 januari – Sint Maarten

De delegatie wordt op Sint Maarten welkom geheten door de Voorzitter van de Staten van Sint Maarten, mevrouw Wescot-Williams, de Griffier, mevrouw Guichard-Joubert, en de plaatsvervangend Vertegenwoordiger van Nederland in Sint Maarten, de heer C. Johnson. De delegatie neemt vervolgens tijdens een uitgebreide rondrit, aangeboden door de Staten van Sint Maarten en begeleid door Statenvoorzitter Wescot-Williams, kennis van de grote schade die is aangericht door de orkaan Irma. Duidelijk wordt dat de bevolking, met hulp van onder meer Nederlandse militairen, de afgelopen maanden heel hard heeft gewerkt om de situatie weer zo veel mogelijk op orde te krijgen. De (hoog opgetaste) vuilnisopslagplaatsen geven hier een goede indicatie van. Ook is het verschil met de eerste televisiebeelden van Sint Maarten na de orkaan groot. Er is echter nog heel veel te doen, zo blijkt onder meer uit de vele huizen die nog met plastic zijn afgedekt. Ook ligt er een groot aantal scheepswrakken in de *Simpson Bay Lagoon*, en is de algehele infrastructuur nog niet op orde. Dit geldt onder meer voor een aantal grote hotels op Sint Maarten, die extra zwaar zijn getroffen, en het vliegveld. De passagiersdoorstroom vindt thans in een hangar en in tenten plaats. In het centrum zijn diverse winkels en horecagelegenheden weer in bedrijf. Een aantal cruiseschepen doet Sint Maarten thans weer aan. Het onderwijs en de zorg vinden, deels in noodvoorzieningen, voortgang.

Zondag 7 januari – Sint Eustatius en Sint Maarten

De delegatie reist in de vroege ochtend naar Sint Eustatius. De delegatie wordt daar welkom geheten door de waarnemend Gezaghebber van Sint Eustatius, de heer J. Woodley, en door een vertegenwoordiger van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN), mevrouw Francis. De delegatie maakt een rondrit over het eiland, waarbij met name aandacht is voor de schade als gevolg van de orkanen Irma en Maria. Op Sint Eustatius is enige schade aan de infrastructuur inmiddels al verholpen, en was de schade bovendien minder groot dan op Sint Maarten. Wel is er door erosie substantiële schade ontstaan aan de klif, waarop fort Zeelandia is gebouwd. Het zal veel geld kosten om de klif te stutten. Vervolgens heeft de delegatie een informeel en besloten gesprek met de waarnemend Gezaghebber, de heer Woodley, en bieden de beide Voorzitters een lunch aan. Voor deze lunch zijn het bestuurscollege en de eilandsraad van Sint Eustatius uitgenodigd. Zij zijn voltallig aanwezig. Thema's die tijdens de lunch aan de orde worden gesteld, zijn onder meer de wederopbouw, de politieke situatie op Sint Eustatius (incl. de onderlinge verhoudingen tussen coalitie en oppositie) en het belang van wederzijds respect in de relatie tussen Sint Eustatius en Nederland.

Na de lunch reist de delegatie terug naar Sint Maarten. Aldaar krijgt de delegatie een rondrit over Saint Martin, de Franse kant van Sint Maarten, door de Vertegenwoordiging van Nederland op Sint Maarten (de heren C. Johnson en De Wilde). Aan de Franse kant van Sint Maarten is veel minder puin geruimd en ook minder hersteld dan aan de Nederlandse kant. Dit betreft zowel woonhuizen als hotels. Naar verluidt is het wachten op de vaststelling van een centraal (in Parijs) vast te stellen herstelplan. Dit zou nog wel tot maart 2018 kunnen duren. De slechte staat in Saint Martin heeft ook weerslag op de economische situatie aan de Nederlandse kant. Cruisetouristen werden vroeger mede geattendeerd op excursies naar de Franse kant; daar kan op dit moment geen sprake van zijn.

Maandag 8 januari – Sint Maarten en Saba

De delegatie voert een informeel en besloten gesprek met de Gouverneur van Sint Maarten, de heer Holiday, waarin zij de politieke, sociaaleconomische en financiële situatie op Sint Maarten bespreken, alsmede de relaties binnen het Koninkrijk. Hierbij ligt de nadruk op de wederopbouw na de orkaan Irma. Ook wordt stilgestaan bij de lopende (interim-)kabinetsformatie en de verkiezingen die op 26 februari 2018 plaatsvinden.

Daarna brengt de delegatie een bezoek aan het Wit Gele Kruis op Sint Maarten. De delegatie wordt ontvangen door de directeur, mevrouw Boetekees. Zij werkt sinds jaar en dag bij het Wit Gele Kruis. Het Wit Gele Kruis bestaat uit drie onderdelen: het *St. Martin's Home*, het *Sister Basilia Center* en *District Nursing*. Het is een particuliere zorgstichting.

In het *St. Martin's Home* worden ca. 20 ouderen permanent verzorgd. Ruim 40 ouderen ontvangen thuis aanvullende zorg en ca. 15 personen kunnen terecht in de psycho-geriatrische dagopvang van het Wit Gele Kruis. Ook is er een Herstellingsoord voor vier personen. De druk op m.n. de ouderenzorg wordt steeds hoger. Dit is na de orkaan alleen nog maar verslechterd. De wachtlijsten zijn verdubbeld. Bijkomende oorzaak is dat mensen vaak vele jaren worden verzorgd.

Het *Sister Basilia Center* is bedoeld voor de opvang van verstandelijk gehandicapten. Ruim 20 personen hebben hier een bed, terwijl ca. 45 personen overdag naar het Wit Gele Kruis komen. Waar mogelijk worden mensen aan een baan geholpen, in de sociale werkplaats of in bedrijven. Een gedeelte vindt werk bij het Wit Gele Kruis zelf.

District Nursing bestaat uit gezondheidszorg thuis, hulp aan huis en kraamzorg. Ook hier is extra druk op ontstaan na de orkaan.

In totaal heeft het Wit Gele Kruis ruim 350 cliënten, waarvan ca. tweehonderd thuiswonend. Er zijn honderdveertig vaste werknemers, en vele vrijwilligers. 30% van het personeel is ook zelf (zwaar) getroffen door orkaan Irma.

De orkaan heeft geleerd dat het Wit Gele Kruis ongeveer veertien dagen *self supporting* moet zijn. Ook heeft de orkaan een grote solidariteit om te helpen gegeneerd. Tegelijkertijd is er onder de bevolking sprake van de toename van het aantal gevallen van PTSD (*Post Trauma Stress Disorder*). De EMDR-therapie (Eye Movement Desensitization and Reprocessing) heeft al verschillende malen uitkomst geboden. Ook is gebleken dat de wat negatieve toonzetting in de media heel slecht uitwerkt op de terugkeer van toeristen. Het (terechte) beeld zou moeten zijn: Sint Maarten is geraakt maar zeker niet verwoest, en iedereen doet er alles aan om zo snel mogelijk weer *back in business* te zijn.

Na de orkaan is het Wit Gele Kruis met fondsenwerving gestart. Een belangrijk gedeelte daarvan is bestemd voor het herstel van vijfenveertig woningen van thuiswonende cliënten. Dit herstel moet over vijf maanden gereed zijn, omdat dan het nieuwe orkaanseizoen begint. Ook wordt binnenkort het eerste hospice op Sint Maarten geopend, een tot nu toe ontbrekende faciliteit. Daarnaast wordt op korte termijn met dagbehandeling van dementerenden op een faciliteit op de begane grond begonnen.

Het overgrote deel van de reguliere activiteiten wordt bekostigd vanuit de Algemene Verzekering Bijzondere Ziektekosten (AVBZ).

Medisch gezien valt op dat een relatief groot aantal cliënten te maken heeft met de gevolgen van herseninfarcten, ontstaan door slecht behandelde diabetes en/of hoge bloeddruk in het verleden. Deze aandoeningen hebben vaak te maken met een slechte levensstijl (calorierijk eten in combinatie met weinig beweging). Deze patiënten vallen regelmatig in de leeftijdsgroep veertig tot zestig jaar. Preventie zou kunnen helpen, maar de *awareness* bij de doelgroep ontbreekt vaak. De

delegatie betoont zich zeer onder de indruk van het niveau van de cliëntenzorg in het algemeen en de wijze waarop aan de extra behoefte aan zorg en steun ten gevolge van de orkanen het hoofd geboden is, in het bijzonder.

De delegatie spreekt tijdens een informele lunch met de project Directeur-Generaal wederopbouw Sint Maarten, de heer Leijtens, en met het Hoofd civiele missie Wederopbouw, de heer Schoof, over het komende traject van wederopbouw en de rol van de Wereldbank daarin. Van belang is dat Sint Maarten in het kader van de wederopbouw primair zelf aan zet is.

Na de lunch vertrekt de delegatie naar Saba. Mevrouw Francis (RCN) begeleidt de delegatie. Op Saba wordt de delegatie welkom geheten door de Gezaghebber van Saba, de heer J. Johnson en Eilandsecretaris de heer T. Muller.

Aan het begin van de avond bieden de beide Voorzitters een informele borrel aan de leden van het Bestuurscollege en de Eilandsraad aan.

Dinsdag 9 januari – Saba en Curaçao

De ochtend begint met een presentatie door het Bestuurscollege van Saba over de aanpak van het Openbaar Lichaam Saba voorafgaande aan, tijdens en na de orkanen Irma en Maria. Aan de orde komen onder meer diverse maatregelen die met name vooraf zijn getroffen, bij voorbeeld op het vlak van de preventie van onnodige schade, de ambtelijke organisatie, de communicatie met de bevolking en het strategisch installeren van materieel op verschillende plaatsen op het eiland, waardoor direct na het passeren van de orkanen gericht aan het werk kon worden gegaan.

Daarna maakt de delegatie een rondrit over het eiland, waarbij onder meer een bezoek wordt gebracht aan The Bottom, de haven, Windwardside en Upper Hell's Gate. Tijdens deze rondrit worden ook de *Saba Comprehensive School* en een tuinbouwproject aangedaan. Volgend jaar wordt op school het VWO aan het lesprogramma toegevoegd. Opvallend is verder dat er op school in het geheel geen sprake is van *drop-outs*.

Na de rondrit bieden de beide Voorzitters een lunch met vertegenwoordigers van diverse maatschappelijke organisaties, met name op het terrein van onderwijs, zorg en vervoer op Saba, aan. De delegatie neemt kennis van indringende verhalen rond uitval en schade, en inspanningen tot herstel van vitale functies.

In de middag vertrekt de delegatie via Sint Maarten naar Curaçao, waar de delegatie in de avond aankomt. Op het vliegveld wordt de delegatie ontvangen door Statenlid Obispo en de plaatsvervangend vertegenwoordiger van Nederland in Curaçao, mevrouw Rahman.

Woensdag 10 januari – Curaçao

De delegatie ontvangt een ontbijtbriefing van de waarnemend vertegenwoordiger van Nederland in Aruba, Curaçao en Sint Maarten, de heer Van der Wulp, en de plaatsvervangend vertegenwoordiger van Nederland in Curaçao, mevrouw Rahman. Besproken worden de politieke, sociaaleconomische en financiële situatie op Curaçao, en de onderlinge relaties binnen het Koninkrijk.

Aansluitend vertrekt de delegatie voor een ontvangst door de Staten van Curaçao naar het centrum van Willemstad. Omdat Statenvoorzitter

Millerson wegens deelname aan het Interparlementair Koninkrijksoverleg (IPKO) op Aruba verblijft, wordt de delegaties ontvangen door Statenlid Obispo (PAR). In een informeel gesprek informeert de heer Obispo de Kamervoorzitters onder andere over de ambities uit het regeerakkoord van de regering Rhuggenaath, dat erop gericht is het potentieel van Curaçao te benutten. Deze coalitieregering focust onder andere op armoedebestrijding, scholing en vorming, en wijkontwikkeling. Een ander gespreksonderwerp is het particulier initiatief en ondernemen in Curaçao. Tot slot wordt ook kort gesproken over de overheidsfinanciën van het land Curaçao.

Daarna heeft de delegatie een informeel en besloten gesprek met de gouverneur van Curaçao, mevrouw George-Wout. Vervolgens begeeft de delegatie zich naar het regeringskantoor, waar de Kamervoorzitters ontvangen worden door premier Rhuggenaath en een korte ontmoeting hebben met de leden van zijn kabinet. De coalitieregering is, na de verkiezingen, in maart 2017 aangetreden en is samengesteld uit ministers van de partijen PAR, MAN en PIN. De coalitie kan rekenen op steun van 12 van de 21 zetels in de Staten van Curaçao.

In diverse gesprekken deze ochtend komen ook de actuele relaties met buurland Venezuela aan de orde, dat de grenzen met Aruba, Curaçao en Bonaire een paar dagen daarvoor eenzijdig heeft gesloten. In dat verband wordt met diverse gesprekspartners ook vaak indringend gesproken over de onzekere toekomst van de raffinaderij op Curaçao en welke opties er zouden zijn om de raffinaderij open te houden. De urgentie wordt beklemtoond. Het leasecontract met het Venezolaanse staatsbedrijf PdVSA eindigt per 2019. De raffinaderij heeft grote betekenis voor de werkgelegenheid op het eiland. Het zou gaan om ca. 1100 directe banen en zo'n 4000 indirecte banen. Sluiting zou dan ook rampzalige gevolgen hebben voor de economie van het eiland en de werkgelegenheid, en daarmee grote sociale gevolgen.

Aan het eind van de ochtend wordt de delegatie ontvangen door het bestuur en de directie van Curaçao Ports Authority (CPA), eigenaar van de container en cruise terminal en van de werven en kades die worden verhuurd aan private bedrijven. Tevens coördineert CPA het loodswezen en de scheepvaartbewegingen. Aan boord van een schip van het havenbedrijf CPA wordt een rondvaart gemaakt door de Sint Annabaai en het Schottegat. Tijdens de rondvaart door deze havens krijgen de Kamervoorzitters tekst en uitleg over de taken van de CPA, de ontwikkeling en het onderhoud van de havens, de bedrijvigheid, alsmede over de zorgen die bestaan ten aanzien van de financieel-economische vooruitzichten.

Aansluitend bieden de Staten van Curaçao aan de Kamervoorzitters in Fort Nassau een lunch aan. In de middag verzorgen de Staten voor de delegatie een rondrit door de wijken Scharloo, Fleur de Marie en Pietermaai. Op diverse plaatsen wordt gestopt en krijgen de Kamervoorzitters uitleg over het herstel en de particuliere initiatieven om de leefbaarheid van de wijken te bevorderen. Ze maken onder andere kennis met het kunstenaarsinitiatief «Street Art Skalo», waarbij zij bij drie muurschilderingen uitleg krijgen van de kunstenaars zelf. In café Mundo Bizarro aan de Nieuwstraat in Pietermaai starten beide Kamervoorzitters een rondwandeling door de wijk, waarbij zij en de heer Obispo uitleg krijgen van jonge ondernemers over hoe de wijk Pietermaai wordt opgeknapt en welke initiatieven er worden ontplooid om de leefbaarheid (woonfunctie en bedrijvigheid) ervan te vergroten.

In de avond zijn beide Kamervoorzitters, evenals Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de heer Knops, die gelijktijdig op het eiland verblijft, eregasten op de Nieuwjaarsreceptie van plaatsvervangend vertegenwoordiger van Nederland in Curaçao, mevrouw Rahman. Zowel de Voorzitter van de Tweede Kamer als de Voorzitter van de Eerste Kamer houden, na de toespraak van de Staatssecretaris, een korte Nieuwjaarspeech waarbij ze de aanwezigen een goed nieuw jaar toewensen en het belang van goede onderlinge relaties en de meerwaarde van de Koninkrijksband onderstrepen.

Donderdag 11 januari – Bonaire

De delegatie vaart in de vroege ochtend vanaf de marinebasis Parera in Willemstad met de Kustwacht cutter Jaguar naar Bonaire. Tijdens de reis wordt de delegatie gebriefd door de Commandant der Zeemacht in het Caribisch Gebied (CZMCARIB), de heer De Vin, daarin bijgestaan door Plaatsvervangend Commandant der Zeemacht in het Caribisch gebied, de heer Boone, en Plaatsvervangend directeur van de Kustwacht Caribisch Gebied, de heer Middelhof.

De eerste presentatie aan boord heeft betrekking op de visie, missie, taken en activiteiten van de Koninklijke Marine in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Ten aanzien van de activiteiten wordt onder andere gesproken over het traject van sociale vorming dat de marine kansarme jongeren biedt, over het bestrijden van drugshandel en mensensmokkel en harde en zachte militaire bijstand. De CZMCARIB doet voorts uitvoerig verslag van de bijstand en noodhulp die Koninklijke Marine en de Kustwacht hebben geleverd bij de passage van de orkanen Irma, José en Maria op de Bovenwindse eilanden, in het bijzonder op Sint Maarten. Ook de geboden hulp aan Dominica is onderwerp van gesprek.

De tweede presentatie aan boord heeft betrekking op de organisatie, missie, visie en strategie van de Kustwacht voor het Koninkrijk der Nederlanden in het Caribisch Gebied. De Kustwacht is verantwoordelijk voor het leveren van maritieme veiligheid in het Caribisch gebied door opsporing, toezicht (handhaving) en dienstverlening. Vanaf 2020 zal de Kustwacht haar missie in het bijzonder vorm willen geven door intelligence gestuurd politieoptreden en door het verzamelen van informatie van sensoren en meldingen van personen en instanties op basis waarvan kan worden opgetreden. Verdere versterking van de samenwerking met derden, waaronder rechtshandavingspartners en ketenpartners wordt hiervoor van groot belang geacht. Tevens worden de Kamervoorzitters geïnformeerd over de inzet van mensen en materieel van de Kustwacht. Het personeel bestaat uit 34 Nederlandse militairen en 192 lokale personeelsleden.

Aan het slot van de reis met de cutter Jaguar geeft een Kustwachthelikopter een demonstratie van het redden van een drenkeling uit de Caribische zee.

Bij aankomst in de haven van Bonaire nemen de Kamervoorzitters afscheid van de commandant en de bemanning van de cutter Jaguar en bedanken zij hun gastheren voor de informatie die hen aan boord is verstrekt. Op de kade worden zij ontvangen door de Gezaghebber van Bonaire, de heer E. Rijna, en de waarnemend Rijksvertegenwoordiger, de heer J. Helmond.

Op het bestuurskantoor heeft de delegatie aansluitend een informeel en besloten gesprek met Gezaghebber Rijna. Daarna bieden de Kamervoorzitters het Bestuurscollege en de voltallige Eilandsraad een lunch aan. Aan

tafel voeren beide Kamervoorzitters gesprekken met individuele leden en met de Gezaghebber. Een van de gespreksonderwerpen is het ontbreken van stabiel bestuur op het eiland. Er zijn veel wisselingen in het Bestuurscollege geweest en dat heeft negatief uitgewerkt op de uitvoering en realisatie van beleid.

Na de lunch maakt de delegatie tijdens een rondrit verzorgd door de Rijksdienst Caribisch Nederland nader kennis met het zuidelijk deel van het eiland. De tocht voert vanuit Kralendijk onder andere langs de mangroven van Lac Bay, langs de kust van de Atlantische Oceaan, de slavenhuisjes bij Witte Pan en Oranje Pan en de zoutpannen. De rondrit eindigt in de namiddag bij Flamingo airport, waarna de delegatie terugvliegt naar Curaçao.

Vrijdag 12 januari – Aruba

Vrijdagochtend reist de delegatie per vliegtuig naar Aruba. Op het vliegveld wordt de delegatie ontvangen door de waarnemend vertegenwoordiger van Nederland in Aruba, Curaçao en Sint Maarten, de heer Van der Wulp, en plaatsvervangend vertegenwoordiger van Nederland in Aruba, de heer Baars. Ten kantore van de Vertegenwoordiging van Nederland in Oranjestad wordt de delegatie gebriefd over de actuele politieke, sociaaleconomische en financiële situatie in Aruba. Er wordt kort gesproken over het overleg dat die dag in Aruba zal plaatsvinden tussen de regeringen van Aruba, Curaçao en Venezuela en de ambassadeur van het Koninkrijk in Caracas over de gesloten grens tussen de Benedenwindse eiland en Venezuela. Andere gespreksonderwerpen zijn onder andere de nieuwe coalitieregering op Aruba, de zorgelijke financiële situatie (met een hoog oplopende staatsschuld tot ca 90% van het BBP) en de stand van zaken met betrekking tot de raffinaderij.

Aansluitend worden beide Kamervoorzitters ontvangen door de Gouverneur van Aruba, de heer Boekhoudt. In een informeel en besloten gesprek bespreken zij de politieke, sociaaleconomische en financiële situatie op Aruba, alsmede de relaties met buurland Venezuela.

In het gebouw van de Staten van Aruba hebben de Kamervoorzitters daarna een informeel gesprek met de Voorzitter van de Staten van Aruba, de heer Thijssen. De heer Thijssen maakt de Kamervoorzitters deelgenoot van zijn ervaringen als Voorzitter van het Interparlementair Koninkrijks-overleg (IPKO) dat eerder die week plaatsvond en waaraan ook een delegatie van Eerste en Tweede Kamerleden onder leiding van de heer Pechtold deelnam. Hij informeert de Voorzitters over het aantreden van de nieuwe coalitieregering van de partijen MEP, RED en POR in november 2017 onder leiding van de eerste vrouwelijke premier, mevrouw Evelyne Wever-Croes. De AVP zit na acht jaar in de oppositie. Ook bespreekt de Statenvoorzitter met de Kamervoorzitters het belang dat hij hecht aan een sterk en onafhankelijk Arubaans parlement, waarin coalitie en oppositie samen verantwoordelijk zijn voor adequate controle op de Arubaanse regering. De heer Thijssen brengt verder onder de aandacht het grote belang dat hij hecht aan een sterke Koninkrijksband en onderstreept dat dit in de Arubaanse samenleving breed wordt gedeeld. Hij bepleit een spoedige totstandkoming van een geschillenregeling. Op het IPKO is afgesproken dit onderwerp op het volgende IPKO eind mei in Den Haag opnieuw agenderen.

Tussen de middag bieden de Kamervoorzitters aan Statenvoorzitter Thijssen en de fractievoorzitters in de Arubaanse Staten een lunch aan. Hierbij is ook de Statenvoorzitter van Curaçao, de heer Millerson, aanwezig, die in de dagen daarvoor met zijn delegatie deelnam aan het

IPKO. De lunch biedt de Voorzitters de mogelijkheid om zich in individuele gesprekken op de hoogte te stellen van de situatie op het eiland.

Tot slot van hun werkbezoek aan Aruba maken de beide Kamervoorzitters op uitnodiging van de Staten van Aruba een rondrit over het eiland. De tocht voert onder andere langs California Lighthouse en Alto Vista Kapel en door diverse woonwijken op het eiland. Een aantal Statenleden, onder wie mevrouw Lopez-Tromp (POR), de heer Howell (POR) en de heer Croes (RED), vergezellen de Kamervoorzitters. De rondtour eindigt bij het Aeropuerto Internacional Reina Beatrix, vanwaar de delegatie terugreist naar Curaçao.

Hiermee eindigt het officiële bezoek van de Kamervoorzitters aan de Bovenwindse en Benedenwindse eilanden.

Zaterdag 13 januari

De delegatie vliegt vanaf Curaçao terug naar Nederland, en komt daar op zondag 14 januari aan. De delegatie wordt op het vliegveld uitgeleide gedaan door het Curaçaose Statenlid de heer Obispo, en door de plaatsvervangend vertegenwoordiger van Nederland in Curaçao, mevrouw Rahman.

BIJLAGE

Programma

Zaterdag 6 januari 2018

vlucht Amsterdam – Sint Maarten (via Parijs)

Rondrit Sint Maarten (Nederlandse kant)

Diner Voorzitter en Griffier Staten Sint Maarten

Zondag 7 januari 2018

Vertrek naar Sint Eustatius

Rondrit Sint Eustatius

Gesprek Gezaghebber Sint Eustatius

Lunch Bestuurscollege en Eilandsraad Sint Eustatius

Vertrek naar Sint Maarten

Rondrit Saint Martin (Franse kant)

Diner Vertegenwoordiging Sint Maarten

Maandag 8 januari 2018

Gesprek Gouverneur Sint Maarten

Bezoek Wit Gele Kruis

Lunch Nederlandse Wederopbouwmissie

Vertrek naar Saba

Informele ontmoeting met Bestuurscollege en Eilandsraad Saba

Dinsdag 9 januari 2018

Presentatie aanpak Saba orkanen Irma en Maria

Rondrit langs The Bottom, haven, Windward Side en Upper Hell's Gate

Lunch vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties

Vlucht Saba – Sint Maarten – Curaçao

Woensdag 10 januari 2018

Ontbijtbriefing Vertegenwoordiging Curaçao

Informeel bezoek aan de Staten van Curaçao

Gesprek met de Gouverneur

Meet and greet met de regering van Curaçao

Rondvaart haven Curaçao

Lunch aangeboden door Staten Curaçao

Rondrit Scharloo, Fleur de Marie, Pietermaai

Nieuwjaarsreceptie Vertegenwoordiging Nederland

Donderdag 11 januari 2018

Vervoer per schip van de Kustwacht van Curaçao naar Bonaire

Gesprek Gezaghebber Bonaire

Lunch Bestuurscollege en Eilandsraad Bonaire

Rondrit zuidkant Bonaire

Vlucht Bonaire – Curaçao

Vrijdag 12 januari 2018

Vlucht Curaçao – Aruba

Briefing Vertegenwoordiging Aruba

Gesprek met de Gouverneur

Ontvangst Voorzitter Staten Aruba

Lunch Voorzitter en fractievoorzitters Staten Aruba, alsmede Statenvoorzitter Curaçao

Rondrit vuurtoren, Hooiberg, Alto Vista Kapel en door diverse woonwijken

Vlucht Aruba – Curaçao

Zaterdag 13 januari 2018

Vlucht Curaçao – Amsterdam (aankomst zondag 14 januari 2018)